

POSTANOWIENIE

Dnia 26 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

w sprawie

zażalenia K. D.

na postanowienie Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Oświęcimiu

z dnia 29 stycznia 2024 r., w sprawie [...]

o odmowie wszczęcia śledztwa

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 26 marca 2024 r.

wniosku Sądu Rejonowego w Chrzanowie

o przekazanie sprawy sygn. akt II Kp 99/24,

do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,

na podstawie art. 37 k.p.k. *a contrario*.

p o s t a n o w i ł:

wniosku nie uwzględnić.

[J.J.]

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 1 marca 2024 r. Sąd Rejonowy w Chrzanowie wystąpił do Sądu Najwyższego o rozważenie możliwości przekazania - w trybie art. 37 k.p.k. - do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, sprawy o sygn. akt II Kp 99/24. Sprawa ta została wszczęta na skutek zażalenia K. D. na postanowienie

Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Oświęcimiu z dnia 29 stycznia 2024 r., w sprawie [...] o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie niedopełnienia obowiązków i przekroczenia uprawnień oraz poświadczenia nieprawdy w wydany w dniu 4 października 2023 r. dokumencie - postanowieniu o odmowie wszczęcia śledztwa w ramach postępowania o sygn. [...] Prokuratury Rejonowej w Chrzanowie, a tym samym działaniu na szkodę interesu prywatnego K. D. , tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. i art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

W uzasadnieniu postanowienia sąd ten wskazał, że skoro sprawa dotyczy niedopełnienia obowiązków służbowych i przekroczenia uprawnień oraz poświadczenia nieprawdy przez Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Chrzanowie, to jest to uzasadniona podstawa do przyjęcia, iż w niniejszej sprawie zaistniały przesłanki uzasadniające wystąpienie do Sądu Najwyższego z wnioskiem w trybie art. 37 k.p.k. Zdaniem sądu występującego z wnioskiem, sprawa niniejsza nie powinna być rozpoznawana w Sądzie Rejonowym w Chrzanowie, bowiem w odczuciu społecznym, w odniesieniu do każdego z orzekających w tym sądzie sędziów, zachodziłyby uzasadnione wątpliwości co do ich bezstronności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie zasługuje na uwzględnienie.

Zupełnie wadliwie wywodzi właściwy sąd o istnieniu w tej sprawie realnych okoliczności, które podważałyby możliwość bezstronnego rozpoznania sprawy w tym sądzie. Stanowiący podstawę wystąpienia przepis art. 37 k.p.k. zakłada w istocie nadzwyczajność przypadku warunkującego odstępstwo od zasady rozpoznania sprawy przez miejscowo właściwy sąd, nakazując przy tym upatrywanie podstaw takiego rozstrzygnięcia w istnieniu klauzuli „dobra wymiaru sprawiedliwości”. Niedookreśloność wskazanej w ustawie klauzuli sprowadza się do sytuacji niosących za sobą realne zagrożenie dla rzetelności procesu. Najczęściej podstawą do przekazania sprawy w trybie art. 37 k.p.k. jest wykazanie w oparciu o konkretne okoliczności sprawy, że rozpoznanie sprawy przez sąd właściwy miejscowo mogłoby stwarzać po stronie opinii publicznej uzasadnione wątpliwości, co do bezstronnego i obiektywnego rozpoznania konkretnej sprawy. Nie chodzi zatem o jakiegokolwiek wątpliwości, ale takie wątpliwości, które mogą się pojawić u postronnego, obiektywnego, obserwatora takiego procesu.

Analizując materiał aktowy Sąd Najwyższy wystąpienia takich okoliczności jednak nie stwierdził.

Okoliczności tej sprawy, oceniane w granicach wniesionego w tej sprawie zawiadomienia o przestępstwie, nie dają w tym wypadku podstaw do skorzystania z trybu przewidzianego w art. 37 k.p.k.

Po pierwsze, nie zostało wykazane we wniosku, aby kontakt sędziów orzekających w sądzie właściwym do rozpoznania zażalenia, z prokuratorem, który zdaniem zawiadamiającego miał dopuścić się wskazanego występku, wykraczał poza płaszczyznę zawodową (służbową). Co prawda nie można wykluczyć, że niejednokrotnie czysto zawodowe więzi pomiędzy sędziami, adwokatami, czy prokuratorami u osób postronnych (niezorientowanych, co do charakteru i sposobu wykonywania obowiązków zawodowych) są opacznie postrzegane jako relacje prywatne czy koleżeńskie i mogą wzbudzać wątpliwości co do bezstronnego rozpoznania sprawy ale najczęściej tłem tego przekonania są nieusprawiedliwione sugestie co do tego, iż zawodowe relacje łączą się z powstaniem ścisłych relacji prywatnych lub koleżeńskich, że sędzia nie orzeknie w tych sprawach w sposób bezstronny.

Po drugie, o fakcie zaistnienia przestępstwa, zawiadamiający wywodzi wyłącznie w oparciu o nieprawidłowości - w jego mniemaniu - jakich dopuścić się miał prokurator M. K. nadzorujący postępowanie o sygn. [...] Prokuratury Rejonowej w Chrzanowie.

Nie wypowiadając się w tym miejscu, co do zasadniczej kwestii ewentualnego zaistnienia przestępstwa, zauważyć jednak trzeba, że ocena działania prokuratora dotyczyła wydanej przez niego merytorycznej decyzji o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego w sprawie inicjowanej zawiadomieniem K. D., co przecież nastąpiło w ramach przysługujących mu kompetencji. Kwestię ewentualnej prawidłowości wydanego w tym przedmiocie postanowienia należało, w pierwszej kolejności, ocenić w toku postępowania odwoławczego, co zresztą miało miejsce (patrz. postanowienie Sądu Rejonowego w Chrzanowie z dnia 20 grudnia 2023 r. II Kp 446/23 - k. 62 akt [...]). Nadmienić trzeba, że wniesione przez zawiadamiającego zażalenie rozpoznane w sprawie II Kp 446/23, zainicjowało aktualne postępowanie prowadzone pod sygn. [...]. Stawiany przecież w tym postępowaniu zarzut dotyczy właśnie wydanego przez

prokuratora orzeczenia, a więc wykonywania obowiązków służbowych, przy czym sytuacja opisana przez zawiadamiającego nie wskazuje na istnienie jakichkolwiek szczególnych okoliczności świadczących o przestępczym charakterze działań prawnych. Niezadowolenie zawiadamiającego z niekorzystnego i niezgodnego z jego oczekiwaniami rozstrzygnięcia w sprawie dowodzi jedynie instrumentalnego wykorzystania instytucji prawa służących do ścigania sprawców przestępstw, którego nie sposób rozpatrywać w kategoriach klauzuli „*dobra wymiaru sprawiedliwości*”.

Takie działanie nie daje podstaw do twierdzenia, że sędziowie sądu występującego z wnioskiem nie mogą rozpoznać wniesionego zażalenia bezstronnie, w sposób obiektywny także w odbiorze postronnego obserwatora.

Z tych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[J.J.]

[ał]